

Pro intenzivnější produkci cukrové řepy

FOR MORE INTENSIVE PRODUCTION OF SUGAR BEET

Množství informací z oblasti pěstování cukrové řepy měli možnost načerpat pěstitelé v Čechách, účastníci seminářů „Malé zimní školy“, které se uskutečnily v průběhu února dvakrát v Dobručce a také v Charvátčích, v Kočí a ve Svobodných Dvorech.

Kampaň velmi úspěšná

S konečnými výsledky uplynulé kampaně ve společnosti Tereos TTD, a. s., přítomně seznámil Ing. Karel Chalupný, agronomický ředitel. V cukrovarech Tereos TTD se vyrobilo 306 tis. t cukru, délka kampaně dosáhla 117 dní. Výhledově se počítá s prodloužením řepné kampaně na 130 dní.

Sklizňová plocha cukrovky v rajonu společnosti Tereos TTD dosáhla v roce 2016 zhruba 35 tis. ha. Sklízelo se za rozdílných klimatických podmínek. Zatímco na počátku kampaně do cukrovarů putovala cukrová řepa velmi čistá, na konci byla i značně znečištěná. V roce 2017 by výměra cukrovky v Čechách mohla dosáhnout asi 38 tis. ha.

Průměrný výnos řepy v Čechách v roce 2016 byl 67,1 t.ha⁻¹. Cukernatost se pohybovala na vysoké úrovni, přičemž nejvyšší byla na začátku kampaně. Průměrná cukernatost dosáhla 18,52 %. Přepočtený výnos na 16% cukernatost se vyšplhal na 80,1 t.ha⁻¹. Ing. Chalupný zdůraznil, že tohoto výsledku bylo docíleno i při podprůměrné úrovni dešťových srážek, které zůstaly asi o 20 % pod dlouhodobým normálem ročního úhrnu. Naši pěstitelé francouzským už šlapou na paty, výnosy se lišily jen o 4,4 t.ha⁻¹ při 16% cukernatosti ve prospěch Francouzů.

Ing. Chalupný vysvětlil výhody zakrývání hromad sklizené řepy pro pozdní dodávky do cukrovarů před mrazem. Při zakrytí se snižují ztráty na hmotnosti i kvalitě bulev. Vrstva slámy při zakrývání ale musí být dostatečná, alespoň deset centimetrů. Osvědčuje se i silnější ochrana před mrazem při zakrytí textilií Toptex a slámou pro poslední dodávky.

Delší vegetace – vyšší výnos

S výsledky pokusů pro řepářskou komisi při Tereos TTD přítomně seznámili Ing. Klára Pavlů a Ing. Jaromír Chochola, CSc. Pokusy jako každý rok proběhly na lokalitách Straškov, Bezno, Vřestary, Vyšehořovice, Slovec a Bylany. Těchto šest stanovišť pokrývá celý rajon společnosti Tereos TTD.

V pokusech se ověřuje vliv délky vegetační doby na výnosy cukrovky. V roce 2016 proběhlo rané setí 24. března a pozdní 4. dubna. Rozdíl tedy činil jedenáct dní. Při časném setí byla zjištěna vyšší vzešlost porostu o 2,4 %. Z dlouhodobého hlediska se ukazuje, že rozdíly v polní vzházivosti zpravidla nebývají vysoké. V posledních ročnících jako ideální vychází setí cukrovky od 20. března do přibližně 5. dubna.

Do pokusů s ověřováním délky vegetační doby byly v roce 2016 zařazeny dvě odrůdy – Amulet a BTS 555 s tolerancí vůči nematodům. Při základní délce vegetace, která představovala 170 dní, dosáhl výnos při 16% cukernatosti 99,5 t.ha⁻¹. Časné setí hektarový výnos navýšilo o 4,9 t na 104,4 t.ha⁻¹. Prodloužení vegetace o 40 dní vedlo k zvýšení výnosu o dalších 17,3 t.ha⁻¹. Při časném setí a pozdní sklizni se tak podařilo docílit průměrného výnosu řepy z pěti lokalit 121,7 t.ha⁻¹, což představuje nejlepší výsledek za celou dobu trvání pokusů.

Ing. Pavlů uvedla, že dříve vycházel přírůstek výnosu na jaře při časném setí každý den vyšší o přibližně 1 t.ha⁻¹. V posledních dvou letech se jedná o navýšení kolem 0,5 t.ha⁻¹ za den, což je srovnatelné s denním podzimním přírůstkem při pozdní sklizni.

Jak ovlivňuje délka vegetace cukernatost? V roce 2016 dosáhla průměrná cukernatost v pokusech 19,3 %. Včasným zasetím se cukernatost zvýšila o 0,22 %. Pozdním termínem sklizně vedl k dalšímu navýšení cukernatosti o 0,19 %.

Výnos polarizačního cukru při základní délce vegetace v roce 2016 dosáhl v průměru pokusů 15,34 t.ha⁻¹. Při časném setí došlo k navýšení o 0,72 t.ha⁻¹ a pozdní sklizeň přispěla ke zvýšení o 2,60 t.ha⁻¹. Dlouhá vegetace s raným setím a pozdní sklizní tak vedla k výnosu polarizačního cukru 18,7 t.ha⁻¹.

Výnosový potenciál cukrovky docílený v ideálních podmínkách stále narůstá. V roce 2016 se jednalo o 119 t.ha⁻¹ při přepočtu na 16% cukernatost. V zemědělské praxi bylo dosaženo více než 80 t.ha⁻¹, tj. využití výnosového potenciálu ze 68 %.

Odrůdy a ošetření podle podmínek

V odrůdových pokusech se porovnávalo 27 odrůd, z toho pět francouzských. Nejvyšší polní vzházivosti byla tradičně zjištěna u odrůd firem SESVanderHave a Selgen. Na lokalitách bez výskytu háďátek se ve výnosech odrůdy z francouzského sortimentu umísťovaly na předních místech. Odrůdy s dvojitou tolerancí poskytovaly výnosy průměrné. Jako nadějně se ukázaly odrůdy Etalon, Dalibor a Lumen. Stabilně vysoké výnosy v pokusech poskytuje Panorama KWS. Na lokalitách s nematody a silným tlakem cercosporové listové skvrnitosti se osvědčily

odrůdy s dvojitou tolerancí. Odrůda bez tolerance skončila až na 14. místě. Odrůdy pro francouzský trh ve výnosech excelovaly.

V pokusech se také zjišťovala odolnost odrůd vůči cerkosporové listové skvrnitosti řepy. Odrůdy s deklarovanou tolerancí obsadily přední místa z hlediska dosaženého výnosu. Dobrou odolnost vykazala také odrůda Aviso.

Napadení cerkosporiózou bylo hodnoceno 19. až 22. srpna, ve Vyšehořovicích 30. srpna. Porovnával se účinek různých fungicidních ošetření. Nejlépe účinkovala fungicidní clona (1. Retengo s mědí, 2. Sfera 535 SC s mědí, 3. Tango Super) a srovnatelný výsledek poskytl fungicid Sfera 535 SC. Napadení snižovaly všechny ověřované fungicidní postřiky. Také ošetření sírou vedlo k nižšímu napadení cerkosporiózou v porovnání s kontrolou. Nejvyššího výnosu bylo ve Vyšehořovicích dosaženo po ošetření porostů fungicidní clonou, která navýšila v porovnání s kontrolou výnos o 17 %. V pokusech s fungicidy ve Straškově poskytla nejvyšší výnos varianta ošetřená fungicidem Propulse.

Pěstitelé se často rozhodují, zda fungicidně ošetřovat jednou nebo dvakrát. V porovnání s kontrolou dvojitá fungicidní ošetření v pokusech v průměru navýšovalo výnosy o 4 %.

Z hlediska antirezistentní strategie je potřeba minimalizovat počet postřiků a využívat odrůd tolerantních vůči cerkosporióze. Je třeba střídat přípravky s různým mechanismem účinku. Není vhodné používat opakované nízké a neúčinné dávky fungicidů ani dávky příliš vysoké.

Hnojení a herbicidní ochrana

Ing. Chochola vysvětlil, že v pokusech s hnojením se ověřují různé dávky dusíku (0, 40, 80, 120, 160 a 200 kg.ha⁻¹ N). Z hlediska dusíkatého hnojení je potřeba si nechat udělat rozborů a podle nich hnojit. Každé pole je totiž jiné. V pokusech se v roce 2016 nejvyšších výnosů v pokusech dosahovalo při hnojení dusíkem v rozmezí 80–120 kg.ha⁻¹.

Mimo jiné se také ověřuje možnost hnojení cukrovky cukrovarskou šámou a sírou. V roce 2015 i 2016 se výnos cukrovky zvyšoval po přihnojení šámou a šámou se sírou.

Cukrové řepě prospívají listová hnojiva, jak ukázaly čtyřleté pokusy. Listová hnojiva pomáhají rostlinám ve stresu, ale nemohou nahradit příjem živin z půdy. Za sucha jejich účinnost klesá. Dlouhodobě se dobrých výsledků dosahuje s hnojivy s bórem a hořčíkem. V roce 2016 listová hnojiva i za sucha velmi dobře fungovala, ale v předešlé sezóně tomu tak nebylo.

Herbicidy sice patří k nejdražším položkám při pěstování cukrovky, ale pěstitelé se bez nich neobejdou. Cena ošetření jednoho hektaru se pohybuje zhruba mezi čtyřmi až osmi tisíci korun. Při špatném zásahu může herbicidní stres ale vést ke snížení výnosu až o 20 %, reálně snižuje výnosy řepy o 2–5 %.

U obilní předplodiny cukrové řepy je potřeba vyloučit používání sulfonylmočovín. Ukazuje se, že opakování herbicidního postřiku v krátkém odstupu je účinnější a šetrnější než zvýšení dávky. V prvních dvou aplikacích je nutný metamitron a ethofumesát. Ve třetích a dalších aplikacích proti ježatce zabírá Outlook s účinnou látkou dimethenamid-P, ale na mračňák, tetluchu, bažanku a kakost je potřeba použít klomazon.

Ve 124 pokusech uskutečněných během deseti let jako optimální vyšla čtyři herbicidní ošetření porostů cukrovky. Plevel je potřeba zasáhnout ve fázi děložních lístků nebo na začátku vývoje prvního páru pravých listů.

Text a foto: Hana Honsová, ČZU v Praze